

4554/02

**CYMRAEG AIL IAITH
WELSH SECOND LANGUAGE**

**UNED 4
UNIT 4**

**Darllen ac Ysgrifennu
Reading and Writing**

**HAEN UWCH
HIGHER TIER**

**A.M. DYDD GWENER, 6 Mehefin 2014
A.M. FRIDAY, 6 June 2014**

**1 awr a'ch amser estynedig
1 hour plus your additional time allowance**

Cyfenw _____
Surname

Enwau Eraill _____
Other Names

Rhif y Ganolfan _____
Centre Number

Rhif yr Ymgeisydd 0 _____
Candidate Number

I'r Arholwr yn Unig				
Cwestiwn	Marc Uchaf	Darllen	Ysgrifennu	Marc yr Arholwr
1.	20			
2.	30			
3.	20			
4.	30			
Cyfanswm				

CYFARWYDDIADAU
INSTRUCTIONS

Defnyddiwch inc neu feiro du neu eich dull arferol.

Use black ink or black ball-point pen or your usual method.

Ysgrifennwch eich enw, rhif y ganolfan a'ch rhif ymgeisydd yn y bylchau ar ben y dudalen flaen.

Write your name, centre number and candidate number in the spaces provided on the front cover.

Atebwch BOB cwestiwn.

Answer ALL questions.

Ysgrifennwch eich atebion ar y llinellau a ddarperir yn y papur cwestiynau hwn.

Write your answers on the lines provided in this question paper.

GWYBODAETH
INFORMATION

Mae nifer y marciau wedi'i nodi mewn cromfachau ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran o gwestiwn.

The number of marks is given in brackets at the end of each question or part-question.

**Nodir y marciau a ddyfernir ar gyfer cywirdeb mynegiant o fewn y cwestiynau fel a ganlyn:
[✓ = 2] ac ati.**

Marks awarded for accuracy of expression within the questions are indicated as follows: [✓ = 2] etc.

1. **Darllenwch y ddau ddyddiadur yma a gwnewch y tasgau sy'n dilyn YN GYMRAEG.**

Read these two diaries and then complete the tasks that follow IN WELSH. [16 + ✓ = 4] = [20]

DYDDIADUR KIRSTY

Dydd Llun

Mynd i llyfrgell y dref heno ar ôl ysgol i wneud gwaith project hanes ar gastell y dref. Mae'r cyfrifiaduron yn y llyfrgell yn gyflym iawn ac rydych chi'n gweithio arnyn nhw am awr heb dalu.

Nos Fawrth

Dw i ddim yn edrych ymlaen at y wers chwaraeon yfory achos rydyn ni'n gwneud rhedeg traws gwlad ac yn mynd ar hyd caeau gwlyb, mwdlyd. Bydd rhaid i fi gael cawod wedyn. Mae'n gas gyda fi gael cawod ar ôl y wers chwaraeon achos mae pawb yn edrych arnoch chi.

Dydd Gwener

Diolch byth, penwythnos yn dod! Yfory bydda i'n helpu'r Clwb Ieuencid i godi sbwriel o afon y Waun. Mae'n bwysig cadw'r afon yn lân i gadw'r pysgod yn iach. Mynd i chwarae badminton heno yn y Ganolfan Hamdden gyda fy chwaer. Mae'n dda achos does dim rhaid i bobl ifanc dan 16 oed dalu.

DYDDIADUR ROBERTO

Dydd Mawrth

Yn y wers ddaearyddiaeth heddiw roedden ni'n siarad am edrych ar ôl yr amgylchedd. Rydw i'n meddwl bod paneli solar yn syniad da i helpu'r amgylchedd. Dw i'n mynd i ddweud wrth dad a mam heno bod rhaid i ni eu cael nhw ar ein tŷ ni. Tybed beth fydd dad yn dweud?

Dydd Mercher

Heddiw gwneud gwaith ymchwil ar baneli solar. Ond roedd un broblem fawr doedd fy nghyfrifiadur i ddim yn gweithio hanner yr amser. Mae cyfrifiaduron yr ysgol yn araf iawn.

Mynd ar y trê'n i'r clwb nofio heno yn Llanfach - rhaid i fi fynd deg milltir ar y trê'n achos mae'r pwll nofio lleol wedi cau. Llauer o bobl ifanc ddim yn mynd i nofio o gwbl. Trueni!

Dydd Iau

Diwrnod gorau'r wythnos – awr o chwaraeon. Edrych ymlaen! Mae'r athro'n gwneud y gwersi mor ddiddorol ac yn dysgu llauer o sgiliau newydd i ni. Hoffwn i chwarae rygbi i Gymru yn y dyfodol.

- 1(i) Ysgrifennwch YN GYMRAEG beth mae Kirsty a Roberto yn dweud yn eu dyddiaduron am y topigau canlynol.

Write IN WELSH what Kirsty and Roberto say in their diaries about the following topics. [16]

KIRSTY

Cyfrifiaduron

(i) _____ [1]

(ii) _____ [1]

Gwersi Chwaraeon

(i) _____ [1]

(ii) _____ [1]

Amgylchedd

(i) _____ **[1]**

(ii) _____ **[1]**

Cyfleusterau hamdden (Leisure facilities)

(i) _____ **[1]**

(ii) _____ **[1]**

ROBERTO

Cyfrifiaduron

(i) _____ **[1]**

(ii) _____ **[1]**

Gwersi Chwaraeon

(i) _____ **[1]**

(ii) _____ **[1]**

Amgylchedd

(i) _____ **[1]**

(ii) _____ **[1]**

Cyfleusterau hamdden (Leisure facilities)

(i) _____ **[1]**

(ii) _____ **[1]**

1(ii) Ysgrifennwch DDWY frawddeg YN GYMRAEG, yn dweud beth ydych chi'n wneud sy'n debyg neu'n wahanol i Kirsty a/neu Roberto. Rhaid i chi wneud yn glir os ydych yn cyfeirio at Kirsty neu Roberto.

Write TWO sentences IN WELSH, saying what you do which is the same or different from Kirsty and/or Roberto. You must make it clear if you are referring to Kirsty or Roberto. [✓ = 4]

(i) _____

(ii) _____

2. Ysgrifennwch YN GYMRAEG eich cyfraniad ar y 3 topig isod, ar gyfer gwefan Y Clwb Ieuencid.

Write IN WELSH your contribution on the 3 topics below, for the Youth Club's website.

Soniwch am eich profiadau personol chi.
Write about your personal experiences.

[15 + ✓ = 15] = [30]

- (i) Eich ffrindiau. Pwy ydyn nhw? Disgrifiwch UN ohonyn nhw. Beth ydych chi'n hoffi gwneud gyda'ch gilydd?

Your friends. Who are they? Describe ONE of them. What do you like to do together? [3]

- (ii) Cadw'n iach a heini.
Ydych chi'n bwyta'n iach? Beth am gadw'n heini?
Ydych chi'n edrych ar ôl eich corff? Sut?

Keeping fit and healthy.

Do you eat healthy food? What about keeping fit?
Do you look after your body? How? [5]

2(iii) Dathlu. (Defnyddiwch yr Amser Gorffennol)
Beth ydych chi wedi gwneud yn ddiweddar i ddathlu? Ysgrifennwch am y pethau wnaethoch chi. Gawsoch chi barti? Aethoch chi i ddisgo neu glwb nos?

Celebrating. (Use the Past Tense)
What have you done lately to celebrate? Write about the things you did. Did you have a party? Did you go to a disco or a night club? [7]

3. Darllenwch broject Addysg Iechyd Clare Smith ac yna gwnewch y tasgau sy'n dilyn YN GYMRAEG.

Read Clare Smith's project on Health Education and then complete the tasks which follow IN WELSH. [16 + ✓ = 4] = [20]

Mae ysmegu yn ddrwg iawn i'ch iechyd chi ac yn achosi marwolaeth i chwe mil o bobl ym Mhrydain bob blwyddyn. Mae Llywodraeth Cymru yn trio gwneud sawl peth i newid hyn.

Ers 2007, dydych chi ddim yn cael ysmegu mewn lleoedd cyhoeddus fel ysgolion, ysbytai a sinemâu. Mae hyn wedi helpu iechyd pawb yng Nghymru achos does dim rhaid i chi anadlu mwg ail law mewn lleoedd cyhoeddus bellach.

Ar hyn o bryd mae Llywodraeth Cymru yn trio stopio ysmegu mewn ceir pan mae plant yn y car. Mae mwg sigarêts mewn lle bach fel car yn arbennig o ddrwg i ysgyfaint plant.

Ers Rhagfyr 2012, dydy archfarchnadoedd a siopau mawr ddim yn cael arddangos sigarêts a thybaco yn eu siopau. Mae hyn yn beth da achos os dydy pobl ddim yn gweld pcedi o sigarêts yn yr archfarchnadoedd, dydyn nhw ddim yn cael eu temptio i brynu sigarêts.

Mae llawer o fy ffrindiau'n ysmegu. Mae fy ffrind gorau Lucy Price yn ysmegu deg o sigaréts bob dydd ac mae'n gwario mil tri chan punt y flwyddyn arnyn nhw. Basai hi'n gallu cael gwyliau yn Sbaen a chyfrifiadur newydd am hynny!

Mae Alun newydd roi'r gorau i ysmegu ar ôl edrych ar wefan Dim Ysmegu Cymru. 'Ers stopio ysmegu rydw i'n teimlo'n llawer mwy ffit,' meddai Alun. 'Rydw i wedi dechrau rhedeg unwaith eto, a dydd Sul dw i'n rhedeg mewn ras deg milltir.'

'Hoffwn i roi'r gorau iddi,' meddai Charlotte fy ffrind, 'achos mae fy nghariad yn dweud bod fy anadl yn drewi. Ond os ydw i'n stopio rydw i'n ofni mynd yn dew ac rydw i eisiau bod yn denau fel y modelau yn y cylchgronau.'

Fy syniadau i.

- Mae eisiau stopio actorion ysmegu mewn operâu sebon fel Coronation Street achos mae llawer o bobl ifanc yn gwyllo'r rhaglenni ac wedyn yn meddwl bod ysmegu'n cŵl.**
- Mae eisiau stopio pobl ysmegu o flaen ysbytai, theatrau a sinemâu achos maen nhw'n creu llawer o fwg a rhaid i bawb gerdded trwyddo fe.**
- Hoffwn i hefyd weld Llywodraeth Cymru yn codi pris paced ugain o sigaréts i ddau ddeg punt. Fyddai pobl ifanc wedyn ddim yn eu prynu.**

3(i) Atebwch y cwestiynau YN GYMRAEG. Gallwch ateb cwestiynau (a) - (f) gan ddefnyddio pwyntiau bwled.

Answer the questions IN WELSH. You can use bullet points to answer question (a) - (f). [16]

(a) Faint o bobl sy'n marw ym Mhrydain bob blwyddyn achos ysmegu? [2]

•

(b) Sut mae stopio pobl ysmegu mewn lleoedd cyhoeddus wedi helpu? [2]

•

(c) Pam maen nhw eisiau stopio ysmegu mewn ceir sy'n cario plant? [2]

•

3(i) (ch) Sut mae stopio archfarchnadoedd i arddangos sigarêts yn helpu? [2]

• _____

(d) Mae Clare yn meddwl dylai ei ffrind Lucy stopio ysmegu. Pam? [2]

• _____

(dd) Beth ydy neges Alun i bobl sy'n ysmegu? [2]

• _____

(e) Pam? [2]

• _____

3(i) (f) Pam mae Charlotte yn ofni stopio ysmegu? [2]

• _____

(ii) Ydych chi'n cytuno neu'n anghytuno gyda syniadau Clare Smith ar ddiwedd y project? Pam? **COFIWCH YMATEB YN BERSONOL, GAN ROI RHESYMAU DA. ATEBWCH MEWN BRAWDDEGAU LLAWN.**

Do you agree or disagree with Clare Smith's ideas at the end of the project? Why? **REMEMBER TO GIVE YOUR PERSONAL VIEWPOINT, GIVING GOOD REASONS. ANSWER IN FULL SENTENCES. [✓ = 4] = [4]**

(a) _____

[✓ = 2]

3(ii) (b)

[✓ = 2]

4. Ysgrifennwch erthygl YN GYMRAEG ar UN o'r canlynol ar gyfer eich cylchgrawn ysgol (tua 150 o eiriau).

Write an article IN WELSH on ONE of the following for your school's magazine (about 150 words).

[15 + ✓ = 15] = [30]

- (i) Mae yfed alcohol dan oed a chymryd cyffuriau yn broblem fawr i bobl ifanc heddiw.
Underage drinking of alcohol and taking drugs is a big problem for young people today.
- (ii) Mae technoleg o bob math yn helpu pobl ifanc yn gymdeithasol ac yn yr ysgol.
Technology of all kinds helps young people socially and in school.
- (iii) Mae llawer gormod o operâu sebon a sioeau talent ar y teledu a dim digon o raglenni natur a theithio.
There are far too many soap operas and talent shows on television and not enough nature and travel programmes.

DIWEDD Y PAPUR
END OF PAPER